

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIII, broj 4

31. siječnja 2013.

cijena 200 Ft

Kukinjska Vinceta

„Glasnikov tjedan”

Komentar

Obitelj – temelj našega opstanka

Ne mogu se oteti dojmu da je u ovo vrijeme globalizacije nacionalna samosvijest u priličnoj krizi. Istina, to ne pogađa samo narodnosne zajednice nego jednako tako i većinske narode, jer nas je ravnodušnost prema svekolikoj pradjedovskoj baštini dovela do pogubne nezainteresiranosti.

Kao narodnost u manjinskom položaju na ovim prostorima, stoljećima smo negovali svijest o matičnoj domovini, očuvali svoj materinski jezik, tradiciju, običaje, nošnju. Tako smo se uvijek držali puta kojim su nas zadužili naši pradjedovi, što je oduvijek iziskivalo dodatne napore od svih članova zajednice, ali odupiranje asimilaciji nije prestajalo čak ni u najtežim vremenima. Dapače, ono je bilo to jače što su bili bezobzirniji nasrtaji na nacionalnu samosvojnost.

A onda, nakon više od tri stoljeća, zahvatila nas je ravnodušnost, kojoj već desetljećima, posebno nakon demokratskih promjena u Mađarskoj, ne nalazimo pravoga lijeka. Čini se da demokratsko ozračje samo po sebi nije dovoljno, traži se nešto više. Prije svega dodatno zalaganje, a u interesu jačanja osjećaja o nacionalnoj pripadnosti.

Ma koliko je postalo pomodnim vraćanje tradiciji, pozivanje na korijene i oživljavanje običaja, često ova nastojanja ostaju samo površinska, bez dovoljno upoznatih, istraženih korijena, bez izvornosti.

I dok često očekujemo pomoć, da ne kažemo spas od drugih, zaboravljamo da naš opstanak ovisi prije svega o nama samima. Bez očuvanja svojih posebnosti, nema ni prepoznatljivosti.

Obitelj mora biti temelj na kojoj ćemo graditi našu budućnost, prije svega mjesnu, a zatim i širu zajednicu Hrvata u Mađarskoj. Jer u njoj se daje, odnosno u njoj se stječe temeljni nacionalni, vjerski, društveni odgoj koji se onda nadograđuje u školi, crkvi, prosvjetnim, kulturnim ustanovama i udrugama. Svoju djecu moramo upisati u hrvatsku školu ili na nastavu hrvatskoga jezika, moramo im dati primjer odlaskom na hrvatske programe, na misu na hrvatskom jeziku, na kulturni program, na prelo, na skupove, izložbe, koncerte. Moramo ih usmjeriti da se angažiraju na društvenom, odgojnom, prosvjetnom, kulturnom i svim drugim poljima narodnosnog života.

Možda se to pomalo čini nemogućim, patetičnim i utopijskim, ali druge nam nema ako želimo opstati. Samo ako sačuvamo svoje posebnosti, možemo biti korisni članovi naše hrvatske zajednice, ujedno bogaćenjem većinskoga društva koje će nas prepoznati kao vrijedne, marljive i cijenjene članove zajednice.

S. B.

Dan 22. siječnja 1483. važan je nadnevak hrvatske knjige. Dovršeno je tiskanje prve knjige na hrvatskom jeziku: *Misal po zakonu Rimskoga dvora*. Prva hrvatska knjiga tiskana je 1483. godine. Prije 530. godina. Nije ona tek prva hrvatska tiskana knjiga (inkunabula), nego je ona i najstariji katolički misal u Europi koji nije otisnut latinskom ni latinskim jezikom. Zbilo se to svega tri desetljeća, točnije 28 godina nakon Gutenbergova izuma. Tiskana je na glagoljici, u dvije boje: crvenoj i crnoj. Sačuvano je jedanaest primjeraka ove knjige: šest u Zagrebu, dva u Vatikanu, te po jedan u Bolu na Braču, Sankt Peterburgu i Washingtonu. Na hrvatskom prvotisku nije zabilježeno ni gdje je tiskan ni tko ga je tiskao, nego je samo zabilježen nadnevak kada je tiskanje

drugo? Alarmanatna je i činjenica kako zaposlenici ustanova u vlasništvu najvišega političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, zastupnici, većinom pedagozi, njih iznad stotinjak, ne nalaze sredstva kako bi se pretplatili na tjednik Hrvata u Mađarskoj i tako pomogli opstanak i razvoj hrvatskoga jezika, pisma i informativnog prostora. Broj pretplatnika iz njihovih redova toliko je malen da je zapanjujući. Ili smo toliko nezanimljivi, neinformativni... Književna je produkcija slaba, njezino promicanje među Hrvatima u Mađarskoj nikakvo, tek ako je knjiga na mađarskom jeziku, kupnja knjige na hrvatskom jeziku ravna je nuli..., društveno i političko priznanje književnika, ljudi od hrvatskoga pera, ne postoji...

Kada kažem materinski jezik, / onda

„Kada kažem materinski jezik, / onda mislim na pjesme moje majke, pjeva pjesnik kazujući kako je materinski jezik majka, prava domovina. Stoga u borbi za očuvanje svojega nemojmo izbrisati bitno obilježje nacionalnog identiteta: hrvatski jezik, knjigu Hrvata u Mađarskoj, govor, pismo...”

mislim na pjesme moje majke, pjeva pjesnik kazujući kako je materinski jezik majka, prava domovina. Stoga u borbi za očuvanje svojega nemojmo izbrisati bitno obilježje nacionalnog identiteta: hrvatski jezik, knjigu Hrvata u Mađarskoj, govor, pismo..., zajednički idiom kojim možemo premostiti sve naše različitosti i kojim

dovršeno: Let G(ospod)nih' 1483. m(ese)ca perv(a)ra d'ni 22. ti Mis(a)li biše svršeni.

Za usporedbu, prva potpuno na mađarskom jeziku pisana knjiga tiskana je 1533. godine u Krakovu. Deset godina nakon tiskanja prve hrvatske knjige na Krbavskom polju ginu najodličniji hrvatski muševi. Turci u nadolazećem stoljeću nadiru tjerajući Hrvate na nove prostore, ugarske... Hrvati su se postupno pomicali u Slavoniju i dalje u Ugarsku, gdje njihovi potomci, ako se nisu odnarodili, žive i danas.

Za mene, ali i za sve Hrvate u Mađarskoj, za narodnosnu zajednicu Hrvata, trebao bi biti alarmanatan podatak o „počtovanju“ hrvatske knjige na prostorima koje nastanjuju Hrvati u Mađarskoj. Neka kao primjer posluži podatak kako 99% Hrvatskoga kalendara naručuju političke organizacije Hrvata u Mađarskoj, Hrvatske narodnosne samouprave, i to u 80% slučajeva one iz triju županija, a od istih 127 samouprava njih 60% ne naruče nijedan primjerak. Od pojedinaca, tek njih desetak, od mnogobrojnih civilnih udruga tek nekoliko njih... Zaboravilo se čitati, ne zna se čitati na materinskom jeziku...?! Ili je posrijedi nešto

se služimo u javnom životu, školstvu, u crkvi, novinstvu, znanosti i na kojem ostvarujemo veći dio svojih knjiga, kaže akademik Damjanović dodajući kada standardni jezik počne gubiti svoje funkcije, to je put prema izumiranju. Izumire li se?

Izgleda kako u prvom desetljeću trećega tisućljeća kultura, kulturne vrijednosti, tečevine i tradicija Hrvata u Mađarskoj tek su folklor i tamburica. Alfa i omega njihova bitka. Sve je teže naći zajedničku definiciju kulture i kulturnih vrijednosti spomenutih Hrvata koji se gube u očajnoj borbi očuvanja onoga hrvatskoga u svojim sredinama što se još može okupiti, i ne preostaje im ni snage, ni vremena, ni novca za drugo. A trebalo bi naći i snage i vremena i znanja. A novca uvijek ima, tek je na nama na što ćemo ga potrošiti.

Na Novakovu misalu (Misal krbavskoga kneza Novaka iz 1368. poslužio je kao predložak hrvatskom prvotisku) 1482. godine žakan Jurij iz Roca 26. lipnja 1482. rukom zapisao je:

Vita, vita, stampa nasa gori gre!

Tako ja hoću da naša gori gre.

Branka Pavić Blažetin

Izborna repriza kod DGHU-a

Andraš Handler ponovo potvrđen na funkciji predsjednika

Na izvanrednoj generalnoj sjednici Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj jur lani, 5. julyja, je bio izabran s tajnim glasovanjem Petrovišćan Andraš Handler za predsjednika dotičnoga Društva. Ovo tajno odibiranje je zapravo služilo i glavnim uzrokom, zavolj česa je došlo 11. januara, u petak, do izborne reprize. Naime, sud nije prihvatio način glasovanja, rekši, dosadašnji Štatut DGHU-a nije sadržao upute na tajno glasovanje, zato se je skupščina ponovo sazvala i ovput javnim glasovanjem je morala izabrati svojega predsjednika. U kiseškom uredu mjesne Hrvatske samouprave u 18 uri je održana prva generalna sjednica novoga ljeta po dnevni točka: informiranjem o sudskoj odluci registracije u evidenciji novoga predsjednika, biranjem voditelja sjednice i predsjednika DGHU-a, modificiranjem Štatuta i informacijami ter plani za 2013. ljetu.

Andraš Handler potvrđen je na dosadašnjoj funkciji

Pokidob je na sjednici od registriranih 83 članov bilo nazoči 43, kvorum je s pravom pušćan na izbor. Sjednicu je peljao dopredsjednik Društva Vince Hergović, ki je pitao dosadašnjega predsjednika, hoće li se i dalje zeti za funkciju, odnosno članstvo, ima li morebit drugi predlog s imenom kandidata. Za peljanje zapisnika je ovlašćen Geza Völgyi st., peljač Ureda DGHU-a, a za povjerenike zapisnika su izabrani Štefan Krizmanić ter Franjo Grubić. Pri javnom glasovanju Andraš Handler je nanovič potvrđen na dotičnom položaju s 41 glasom. Jedna peršona nije glasala, a jedna osoba se je suzdržala od glasovanja. Petrovišćan je poslije toga zahvalio svim nazočnim povjerenje i naglasio je da s prethodnikom na ovoj funkciji Čabom Horvathom, on će ispuniti do 2014. ljeta jedan mandat, potom će po rotaciji opet slijediti izbori predsjednika

iz Jursko-mošonsko-šopronske županije. Zakonska pozadina se je izminula, novi zakoni su stupili na valjanost u žitku civilnih društav, sve te promjene su donesle da se i štatut DGHU-a mora prepisati. U tom djelu je skupščini bio na pomoć Béla Bognár, predsjednik Mikroregijskoga saveza Sopron–Fertőd ki je i dovidob čuda pomagao u administraciji Društva. Za modificiranjem Štatuta je predsjednik još informirao nazočne o regionalni priredba 2013. ljeta. Jedna bi bila prvoga vikenda u marcijušu u šopronskoj Areni, javno snimanje dvi emisije „Lijepom našom“ HRT-a. U emisiji se predstavljaju Gradišćanski Hrvati iz Austrije, Slovačke i Ugarske, a DGHU će biti u pregovoru s Koordinacijskim odborom, ke će grupe moći nastupati u tom televizijskom programu. Drugi projekt potpisuje Koljnofac dr. Franjo Pajrić, povodom 480. obljetnice doseljenja Gradišćanskih Hrvata u ove kraje, pod motom *Na staza naših praociev*, u kom okviru će Gradišćanci dane dugo putovati s konji i koli ter ponovo napraviti ta put u prošeciji, od Hrvatske prik Slovenije do Gradišća. Dr. Šandor Horvat je još na kraju sjednice naznario da skupno gradišćansko shodišće je predvidjeno 11. majuša, u subotu, štatui Putujuće Celjanske Marije u Koljnof, ku vist je srdačno primio i Štefan Dumović, dušobrižnik Hrvatskoga Židana, drugačije stalni peljač gradišćanskih hodočašćev.

-Tiho-

Ovput je javnim glasovanjem odibran predsjednik Društva

HARKANJ – Prijevremene mjesne izbore za zastupnike skupštine i za gradonačelnika, nakon odluke zastupničkog tijela grada Harkanja o raspuštanju skupštine, 14. prosinca 2012. godine mjesno izorno povjerenstvo raspisalo je za 10. ožujka. Izborna kampanja traje do 9. ožujka, do 24 sata. Do raspuštanja skupštine došlo je pošto su zastupnici izglasovali nepovjerenje gradonačelniku Šándoru Imri, neovisnom kandidatu na izborima u listopadu 2010. godine. Prijevremeni izbori za načelnika bit će i u Vajslovu, 10. ožujka. U oba spomenuta naselja djeluju hrvatske narodnosne samouprave.

PEČUH – Velečasni Franjo Pavleković, župnik pečuške crkve Sv. Elizabete, imenovan je za drugoga generalnog vikara Pečuške biskupije. Biskup ga je zadužio za obavljanje pastorizacije, odgovoran je za rad sa svećenicima, vjeroučiteljima, omladinom, zastupnicima u raznim tijelima. Odgovoran je nadalje za nove pozive, te za narodnosti, hrvatsku, njemačku i romsku. (www.zornicanova.croatia.hu)

PUSTARA – Hrvatska samouprava toga sela, u suradnji s Hrvatskom samoupravom Zalske županije, 9. veljače priredit će tradicionalni Pomurski fašnik, na koji organizatori očekuju skupine i pojedince u maskama. Okupljanje maškara bit će kod doma kulture u 14 sati, zatim slijedi povorka po selu te program običaja fašenka. Zatim će u domu kulture svi sudionici biti pozvani na užinu i na krafne, te na kraju slijedi bal.

SUMARTON – Nogometni klub Napred ove godine slavi 75. obljetnicu svoga postojanja. Povodom toga potkraj lipnja bit će priredena proslava. Organizacijski odbor prosi svakoga tko ima doma neku uspomenu iz tog razdoblja, fotografije, majice, relikvije, stare zastave i drugo, neka se javi kod Lajoša Vlačića, vijećnika samouprave na telefon + 36 30237 0829.

KERESTUR – Prije tri godine na poticaj Ogranka Seljačke sloge u Nedelišću, prvi put je priredena i u mađarskom Pomurju predmotra Međimurske popevke. Bio je to povijesni događaj, naime Međimurska popevka ugledna je priredba u Hrvatskoj, a organizira se već od 1971. godine. Od 2010. godine predmotra se održava svake godine i u našem Pomurju, pa je odlučeno da će se prirediti i ove godine, 23. veljače, u Keresturu, za što će financijsku podlogu dati Hrvatska samouprava Zalske županije, a za organizaciju će se pobrinuti Društvo Horvata kre Mure.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji malo-peštanske Hrvatske narodnosne samouprave, u petak, 8. veljače, od 18 do 23 sata u domu kulture (Budimpešta XIX, Teleki u. 50) priređuje se bal pod krinkom. Za glazbu će se pobrinuti tukuljski TS Prekovac.

ANDZABEG – U organizaciji Hrvatske samouprave narečenoga grada, u subotu, 9. veljače, u Prosvjetnom središtu „Gyula Szepes“, s početkom u 19 sati priređuje se tradicionalno Racko prelo. Nastupa plesna skupina „Zorica“ iz Erčina i tukuljski Pjevački zbor Komšije. Svira martinački sastav Podravka. Cijena je ulaznice 1000 Ft. Prelo je s naramkom, ali za vrijeme bala radi bife. Goste očekuje i bogata tombola.

HRVATSKI ŽIDAN – Predsjednik Hrvatske samouprave dotičnoga sela, Štefan Krizmanić, veselo je s nami podijelio vist, kako je s posebnom molbom mjesna Hrvatska samouprava od Ministarstva ljudskih resursa dobila 17 milijun Ft na vanjsku obnovu židanske crkve. Dom Božji posvećen je Sv. Ivanu Krstitelju, a sažidan je 1836. ljeta. Djela će se vrijeda začeti s obnovom fasade i minjanjem krovne konstrukcije, ka je 180 ljet stara. Po mogućnosti će se obnovljena crkva blagoslivljati na židanskoj bučuri, 23. junija, u nedilju.

KOLJNOF, RIJEKA – U organizaciji Čakavske katedre iz Šoprona ter Društva Hrvati, koljnofska mladina je lani po prvi put aktivno sudjelovala na riječkom karnevalu. U prethodni ljeti su išli samo kot gledatelji, a minulo ljeto su inscenirani trgadbeni običaji. Ljetos je te međunarodne priznate i poznate parade tema svinjokolje, pravoda se i Koljnofci pripravlaju s posebnim scenarijom na veliki zgoditak. Kih 50 ljudi, različite generacije ovoga sridnjegradišćanskoga sela će se na put otpraviti 8. februara, u petak, da ta vikend skupa uživaju na završnoj mesopusnoj zabavi u Hrvatskoj i još jednoč proširuju vist o nami, Gradišćanski Hrvati u Ugarskoj.

Škole u državnim rukama

Od 1. siječnja 2013. godine većina odgojno-obrazovnih ustanova preuzela je država, a o njihovu funkcioniranju i nadziranju pobrinut će se Centar za održavanje ustanova „Kleblsberg“. Utemeljili su se obrazovni okruzi, njihovi su voditelji već izabrani i postupno započinje rad okruga. Drugo polugodište školske godine 2012/2013. još će se odvijati po starom programu, ali ustanove u suradnji s obrazovnim okruzima već se moraju pripremati na iduću školsku godinu. Od rujna će škole djelovati prema novim okvirnim nastavnim programima, te s novim udžbenicima. U Pomurju svaka osnovna škola u kojoj se podučava hrvatski jezik prešla je u državne ruke, tako su od nove 2013. godine serdahelska Hrvatska okružna osnovna škola „Katarina Zrinski“ i keresturska Hrvatska osnovna škola „Nikola Zrinski“, odnosno sumartonska područna škola prešle u državne ruke.

Učenice 1. razreda u serdahelskoj školi: Serdahelkinja Evelin Kutaši (slijeva) i Letinjanka Šara Đerdak

Iako je u većini školskih ustanova došlo do promjene glede održavatelja, zasada se u njima ne primjećuje velika promjena, naime do kraja školske godine sve se odvija po starom programu, no ravnatelj i djelatnici ustanove već se pripremaju na iduću školsku godinu. U Pomurju nijedna hrvatska narodnosna osnovna škola nije ostala u rukama mjesne samouprave, naime samouprave su djelovale s deficitom, a unatoč tomu što je država preuzela njihove dugove, još ne vide jasnu sliku o tome kakva će im financijska sredstva osigurati ubuduće, pa ne vide jamstvo za održavanje svojih ustanova. Inače glavno pravilo glede održavanja škola jest da u naseljima gdje živi manje od tri tisuće stanovnika škola automatski prelazi u državne ruke, ali ukoliko samouprava može osigurati sredstva za održavanje, mogla je podnijeti molbu da ostane u njezinim rukama.

Prema objavljenim statistikama Centar „Kleblsberg“ upravljat će s umalo tri tisuće ustanova. Upravljanje Centra pomoći će 198 obrazovnih okruga koji pripadaju kotaru ili županiji, a i stručne pedagoške službe. Osnovne i srednje škole pripadaju kotarima, pedagoška služba i strukovne škole županijama, a dječji vrtići i knjižnice mjesnim samo-

upravama. Upravo zbog toga kod ustanova gdje su škole i vrtići bili pod jednim vodstvom ili djelovali u okviru obrazovnih centara, tamo dolazi do promjene.

U Pomurju su dvije osnovne škole s potpunim narodnosnim programom u kojima se od prvog do osmog razreda odvija nastava hrvatskoga jezika, to je Serdahel i u Kerestur, a na tom je putu i bečehelska osnovna škola, međutim u njoj se zasada samo do petog razreda odvija predmetna nastava hrvatskoga jezika, a u Sumartonu (podružnica serdahelske ustanove) odvija se samo razredna nastava. Dvije najveće hrvatske škole pripadaju različitim kotarima, serdahelska škola letinjskome, a keresturska kaniškom kotaru. U oba su kotara već izabrani predsjednici obrazovnih okruga, za predsjednicu letinjskog kotara izabrana je ravnateljica bečehelske škole Balassa Istvánné, a za kaniški kotar Marija Tomić, nekadašnja djelatnica mlinaračke škole.

Serdahelska Hrvatska okružna osnovna škola „Katarina Zrinski“ do sada je djelovala u okviru Mikroregije „Murahíd“, njoj je pripadala i podružnica u Sumartonu s nižim razredima, koja će nadalje djelovati u okviru serdahelske ustanove, no dječji vrtići u Mlinar-

cima, Serdahelu i Sumartonu, koji su pripadali također toj ustanovi, odvojili su se zbog zakonskih propisa održavanja. Serdahelsku osnovnu školu u tekućoj školskoj godini pohađa 123 učenika, i to iz Bečehela, Letinje, Mlinaraca, Petribe, Pustare, Sumartona i Serdahela. Broj učenika u posljednjih godina stagnira, jer djeca iz okolnih mjesta većinom se upisuju u serdahelsku školu. Ove godine čak je velik broj prvša, ukupno sedamnaest, a treba i to napomenuti da iz godine u godinu sve se više djece upisuje iz Letinje. U jesen ove školske godine upisali su se četvero iz Letinje. Prema riječima ravnateljice Marije Bišković Tišler, roditelji su se odlučili zbog učenja hrvatskoga jezika (nekima su roditelji Hrvati). Pomurje je jedina regija u kojoj nema hrvatske dvojezične škole. Serdahelska je samouprava već više puta razmišljala o uvođenju tog programa, jer u njoj su povoljni uvjeti za to, naime od 14 nastavnika svi su Hrvati, svi govore hrvatski jezik barem na srednjem stupnju, ipak odluka o tome nije donesena:

– U više navrata smo razmišljali o dvojezičnoj nastavi. Pogledali smo kako funkcionira u Petrovome Selu i mislim da bismo to mogli ostvariti, malo bi teže bilo u višim razredima podučavati zemljopis i povijest, iako gotovo svi govorimo hrvatski, ipak je to stručni jezik. Pitanje je i to kako bi reagirali roditelji, jer zna se da ima jako puno mješovitih brakova, a i doseljenika. Možda bi to roditelji trebali pokrenuti. Kod nas svako dijete uči hrvatski, no znamo da je tjedno četiri sata malo da dijete dobro nauči komunicirati na tome jeziku, ali mi organiziramo dosta zajedničkih programa s mjesnom Hrvatskom samoupravom na kojima djeca mogu vježbati jezik, pa ukoliko netko od njih želi nastaviti školovanje iz hrvatskoga jezika, može imati temeljno znanje. Sada, kao i sve druge osnovne škole, stojimo pred velikim promjenama na koje se već postupno pripremamo. Mi ćemo pokušati dalje savjesno raditi i u novim prilikama, bez obzira tko je naš održavatelj. Škole su i nekada bile u državnim rukama, pa su onda prešle u ruke samouprava, sada se opet vraćamo na stari sustav, ali djelatnici uvijek su znali svoj zadatak, odgoj i obrazovanje djece. Još nemamo mnogo informacija kako

ćemo krenuti u jesen, što će biti s umjetničkim školama, hoćemo li moći zadržati izvannastavne djelatnosti. Zasada su u tijeku mjerenja trenutnoga stanja, izvještavamo obrazovni okrug o svom položaju, uvjetima (o broju djece, nastavnika, o uvjetima djelovanja itd.) – kazala je ravnateljica, gđa Tišler.

Druga važna ustanova za naše hrvatsko obrazovanje u Pomurju jest Hrvatska osnovna škola “Nikola Zrinski” u Keresturu. Novi zakon u svezi s tom ustanovom donio je nešto više promjena, naime osnovna škola, keresturski i fičehaski dječji vrtić, knjižnica i dom kulture djelovali su u okviru obrazovnog središta. Od 1. siječnja osnovna škola izdvojila se i prešla u državne ruke, a mjesna samouprava imala je mogućnost da očuva obrazovno središte u čijim bi okvirima nadalje djelovao dječji vrtić, knjižnica i dom kulture, međutim samouprava je i njih odvojila, pa će tako te ustanove ubuduće djelovati samostalno. Kerestursku osnovnu školu sada pohađa 134 učenika iz samoga mjesta, iz susjednog Fičehaza, iz Kaniže i čak iz Belezne. Za belezanske učenike prijevoz osigura Seoska samouprava s malim autobusom (preko neasfaltirane ceste, što je mnogo kraće nego preko Kaniže). Kada ustanovu preuzme država, pitanje je tko će osigurati njihov prijevoz. Ravnateljica škole Anica Kovač smatra da bi bila velika šteta za tu djecu ako ne bi mogla nadalje pohađati kerestursku ustanovu, naime vrlo su se dobro uklopili u narodnosnu nastavu. U keresturskoj ustanovi petnaest pedagoga se brine o nastavi, među kojima su samo tri nastavnice hrvatskoga podrijetla, a dvije s hrvatskom stručnom spremom, stoga u toj ustanovi teže bi bilo uvesti dvojezičnu nastavu, no i ovdje se već razgovaralo o tome.

Zasada su još otvorena mnoga pitanja vezana za novu školsku godinu, znaju se samo oni okviri koji se tiču svih osnovnih škola: da je od rujna obvezatno školovanje od djetetove šeste godine, da će u školi biti zanimanja do 16 sati, da se može uvesti cjelodnevna nastava, da će biti vanjskog nadzora, da će obrazovni okruzi odlučivati o zapošljavanju pedagoga i još ine uredbe koje će donijeti promjene u nastavi, u radu pedagoga i

Još stari naziv na keresturskoj osnovnoj školi

djece. U narodnosnom odgoju i obrazovanju od nove školske godine narodopis će se obvezatno podučavati kao poseban predmet na narodnosnom jeziku, a u ustanovama s predmetnom nastavom bit će pet obvezatnih sati na narodnosnom jeziku. Ove zadnje promjene zasigurno će donijeti pozitivne rezultate u učenju narodnog jezika, pa se nadamo da će i druge mjere služiti boljitku narodnosnog odgoja i obrazovanja, odnosno općenito odgoja i obrazovanja u našoj zemlji.

beta

GORNJI ČETAR – Četarci pozivaju 9. februara, u subotu, na fašenski bal, s kojim će se začeti mesopusno veselje u dotičnom selu. Dobro raspoloženje je i zato garantirano, kad po četiri ljeti će ponovo skupa svirati Mlada generacija iz Hrvatskoga Židana. Predstavit će se i nova grupa Bijeli bambus. Gdo je već bio na fašenski bali s Mladom generacijom u Gornjem Četaru, on gvišno zna da ne smi propustiti ovu zabavu, a gdo još nije bio, tomu neće biti žao ako dojde! 12. februara, utorak, od 11 do 20 uri sve zainteresirane čeka četarska mladina na tradicionalni i najlipši hrvatski fašenski običaj u ovom kraju, na branje rozmarina. Zatim sve nazočne pozivaju na još jednu, a ujedno i zadnju feštu pred korizmom, s petrovskim muzičarom Janošom Timarom.

HRVATSKI ŽIDAN – U ovom naselju će se 9. februara, u subotu, ponovo održati fašenska povorka i humanitarna fešta za mjesnu školu. Otpodne, u 13 uri od Kulturnoga doma se gane po selu prošecija u maškara. Organizatori sve nazočne pozivaju na svidoenje prvoga kušca mladih hižnikov, a od 19 uri mjesna škola skupa s Djelatnom zajednicom roditeljev poziva na bal, na kom će nastupati židanske kulturne grupe, a pukati će se i tom-bola. Veseljake će zabavljati tamburaški sastav Židanski bečari. Svi dohotki idu na račun mjesne škole.

Nastavnici serdahelske škole svi su Hrvati

BIRJAN – Na natjecanju «Najljepše naselje Mađarske», u organizaciji Televizije ECHO sudjelovalo je preko trideset naselja, a među njima i Birjan koji je osvojio prestižno drugo mjesto. U 2012. godini gledatelji Televizije ECHO birali su najljepše naselje Mađarske, i izabrali naselje Füzér, a drugo mjesto pripalo je Birjanu, selu desetak kilometara od Pečuha, u kojem su stoljećima živjeli i oblikovali ga šokački Hrvati kojih je danas tek nekoliko. U selu djeluje i Hrvatska samouprava. Nagrade su predane u svečanim okvirima u prosincu u Mađarskome poljoprivrednom muzeju u sklopu priredbe II. nacionalnog dana razvoja regije. Televizija ECHO mjesecima je bila u potrazi za najljepšim mađarskim naseljima, s kojima je upoznavala gledateljstvo, tijekom nedjeljnog programa. Prikazana su sela, gradići, gradovi, kako bi najljepše naselje svojim glasovima izabrali gledatelji i ocjenjivački sud. U završnicu su ušli Füzér, Birjan i Hosszúpereszteg.

PEČUH – U Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležje svečanost predaje maturalskih vrpca održava se u petak, 8. veljače, s početkom u 17 sati. U okvirima svečanosti u auli ustanove vrpca će preuzeti gimnazijalci 12. razreda, njih 28, te razrednik Josip Bertalan Veriga. Program, po staroj tradiciji, pripremaju polaznici 11. razreda.

DARANJ – Udruga za javnu kulturu i uljepšavanje sela Daranja, i tamošnja Hrvatska samouprava, u suorganizaciji s brojnim civilnim udrugama u naselju, prije tri godine s namjerom stvaranja tradicije organizirale su prvu „Podravsku svinjokolju“. Ona će biti održana i ove godine, 9. veljače, a organizatori očekuju prijave družina na www.bollerdarany.eoldal.hu. Svinjokolja počinje u šest ujutro i traje 24 sata uz brojne sadržaje za sve naraštaje. Nakon okupljanja družina, otvorenja i obreda „Opraštanja od svinja“ uz kušanje kuhanog vina, predstavljanje družina slijedi niz programa za sve one koji ne sudjeluju djelatno svinjokolji, dakle za gledatelje, od iskušavanja vještina do zabavnih programa i igraonica za djecu. U posljednjim satima slijedi predstavljanje jela koje su pripremile pojedine družine, njihovo ocjenjivanje i proglašenje rezultata te dodjela nagrada. Tombola, večera, zabava dio su večernjih programa uz bal na otvorenome uza zvijezde večeri Dupla Kávė i sastav Gigantic.

SIGET – Taj baranjski grad vrlo mnogo ulaže u hrvatske veze, koje se temelje na zajedničkim povijesnim tradicijama. Lani je izaslanstvo grada Slatine više puta boravilo u Sigetu kako bi raspravljali o projektu koji su predali Udruga Szinegria i grad Slatina. U okviru projekta u vrijednosti od 50 milijuna forinti izradit će se Strategija razvojnoga plana za gradove Siget, Selurince, Slatina i za njezina okolna naselja.

Predstavljena knjiga „Garski Bunjevci“

U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, lani 16. prosinca u Gari su proslavljene Materice i Oci, blagdani bunjevačkih majka i očeva, koji se slave druge i treće nedjelje došašća. U okviru tradicionalne svečanosti, a u predblagdanskome raspoloženju, upriličeno je i predstavljanje knjige pod naslovom „Garski Bunjevci“.

Svečanost je u nazočnosti 150-ak mjesnih bunjevačkih Hrvata, njihovih gostiju i uzvanika otvorena s bunjevačkom „himnom“ Kolo igra, tamburica svira koju je izveo domaći orkestar „Bačka“. Uslijedila je čestitka za Materice i Oce, koja je uljepšana prigodnim programom djece hrvatske skupine mjesnog vrtića, Hrvatskog izvornog pjevačkog zbora iz Dušnoka u pratnji Stipana Krekića i orkestra „Bačka“. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin.

Domaćini i organizatori priredbe

S potporom Temelnoga koordinacijskog fonda „Sándor Wekerle“ knjigu je izdala Hrvatska samouprava, a tiskala budimpeštanska Croatica, predstavio ju je predsjednik Samouprave Martin Kubatov, ujedno izdavač i glavni urednik izdanja. Kako uz ostalo reče, knjiga se temelji na zamisli o sastavljanju fotoalbuma o garskim bunjevačkim obiteljima, koja je prikupljanjem sve opsežnijeg materijala postupno prerasla u želju za cjelovitijim izdanjem, svojevrsnom monografijom, kronikom garskih bunjevačkih Hrvata. Prema uvodnim riječima, „cilj ove knjige na bunjevačkoj ikavici je, da iduće generacije upoznaju sve naše običaje, našu istoriju, naše jezično blago i bunjevačke familije“. Ona je plod velikog zanosa zastupnika Hrvatske samouprave i drugih aktivista koji redovito pomažu rad Samouprave, odnosno organiziranje priredaba. Stoga je zahvalio svima koji su dali fotografije, odnosno koji su po kućama sakupljali dokumente o bunjevačkim obi-

Predsjednik Martin Kubatov pozdravlja nazočne

Okupljeni bunjevački Hrvati

Okupljeni bunjevački Hrvati

teljima, napisali jedno ili više poglavlja. Posebno je zahvalio umirovljenoj učiteljici Etuški Barić koja je dopustila da se njezina knjižica o bunjevačkim tradicijama napisana na mađarskom jeziku prevede na bunjevački i

ma pridonijeli nastanku ove knjige. Uz već spomenute, među autorima svakako moramo spomenuti Marišku Patarčić Kubatov i Anušku Šibalin Bajai.

Bivšim suseljanima obratio se i dr. Mijo

u cjelini uvrsti u ovu knjigu. Zahvalio je i dr. Miji Karagiću koji je u društvenom radu lektorirao izdanje, nadalje poimence i Marku Zegnalu, Jakovu Dujmovu, Mariški Patarčić Kubatov, Anuški Šibalin Bajai, Evi Zorić, Mirjani Muriñji i Ljiljani Feher te svima koji su svojim objelodanim sakupljanjima, napisima i diplomatskim radovi-

Karagić, lektor izdanja, te preporučio knjigu svima na čitanje i prelistavanje. Jer, kako uz ostalo reče, knjigu koja govori o jednom narodu, o jednom naselju, od početaka do dana današnjega, ne može u jednom dahu pročitati pa je staviti ustranu. „Ta knjiga će se u bunjevačkim kućama sigurno čitati kao kalendar, uzimat ćemo je s večeri iznova, prelistavat i čitat” – reče dr. Mijo Karagić, posebno ističući vrijednost starih fotografija, putem kojih ne otkrivamo samo svoju rodbinu nego i nekadašnji život bunjevačkih Hrvata. Pri tome je izrazio zadovoljstvo s urađenim poslom, ali i nadu u nastavak započetog rada i izdavanje najavljenog fotoalbuma, zahvaljujući svima koji su sačuvali tradiciju naših starih.

Svečanost je završena druženjem i zajedničkom večerom svih sudionika, a svima koji su na bilo koji način pridonijeli nastanku knjige darovan je po jedan primjerak.

S. B.

Hrvatska samouprava Gara: Garski Bunjevci, Croatia, Budimpešta, 2012.

Reprezentativna knjiga s domalo 400 stranica i 300 fotografija o garskim Bunjencima, koju su oni sami napisali, sastavili, predvođeni članovima mjesne Hrvatske samouprave, u deset poglavlja obrađuje podrijetlo i doselidbu Bunjevaca, povijest sela, tradicije, školstvo, kulturni život, bivše i sadašnje bunjevačke familije, športski život, istaknute Bunjevce, na kraju s jednim povijesnim, jezičnim i književnim prilogom.

Već odavno nam fali jedno tako izdanje koje prikazuje nas, garske Bunjevce, kako smo se naselili u selo, kako smo tu živili i radili stoljećima, šta smo sačuvali, ko smo mi i kako neprominjeno živimo. Cila knjiga je napisana na ikavici osim članaka koje smo iz drugi radova preuzeli – piše uz ostalo Martin Kubatov, glavni urednik knjige.

Najviše je prostora posvećeno tradiciji i kulturnom životu nekad i danas. Tako primjerice u najopsežnijem poglavlju pod naslovom Običaji, tradicije, značajni dani, sveci, paorski poslovi Bunjevaca (str. 51–121) nalazimo etnografski rad Etuške Barić u kojem se kalendarski sažima godinu dana bunjevačkohrvatskih običaja. U poglavlju o kulturnom životu garskih Bunjevaca (str. 155–228) piše se o prelu, bunjevačkim mijanama, dramskoj družini, radu garske kulturne grupe kroz razna razdoblja, davnim uspomenu, orkestru „Bačka”, ograncima današnjega KUD-a, radu Hrvatske samouprave, prijateljskom naselju u matičnoj državi i bunjevačkoj sobi.

Dakako, najvredniji su dio knjige izvorni dijelovi, dokumenti i podaci iz dalje i bliže prošlosti, ali i naših dana, koje su sami sakupili, zabilježili, obradili i objavili, što može biti predmetom daljnjih istraživanja. Takvi su primjerice i napisi o bivšim i sadašnjim

garskim bunjevačkim obiteljima po ulicama, o istaknutim osobama, ili pak u prilogu objavljeni razgovor u povodu 60. godišnjice nasilnog iseljenja i rada u logorima, stare pripovetke i pisme teta Đulice Rapić Matoš, pa i jedno pismo iz soldačije 1944. godine.

Dodajmo kako je knjiga naišla na veliko zanimanje mjesne zajednice bunjevačkih Hrvata, te ispunila očekivanja izdavača:

„Iako je knjiga na amaterski način napisana, nadamo se da će ispuniti svoju ulogu među našim garskim Bunjencima, u bilo kojem kraju države, ili čak i u velikom svitu di oni danas žive, pa će rado čitati o nama i našim precima.”

S. B.

GORIČAN, SERDAHEL – Predstavnici serdahelskoga Ribolovnog društva Partizan 26. siječnja bili su gosti kotoripskoga Športskog ribolovnog društva Som. Športska društva međusobno se pozivaju na skupštine, odnosno na natjecanja. Kotoripski ribolovci uvijek su nazočni na natjecanjima koja organizira serdahelsko Društvo, a na takvim susretima gdje se izvješćuje o godišnjim uspjesima razmjenjuju se iskustva. Predsjednik kotoripskoga Ribolovnog društva Ivica Horvat izrazio je nadu da će suradnja između dvije organizacije nadalje ostati, a Stjepan Turul, tajnik serdahelskog Društva, sa skromnim poklonom zahvalio je na dosadašnjoj suradnji te spomenuo kako će se ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju olakšati i prijelaz preko granice s opremom, pa će ribolovci biti još češći gosti na organiziranim natjecanjima jedni drugih.

KOLJNOF – Kako je nazvisti službena stranica Hrvatske redakcije austrijske državne televizije ORF, pred kratkim je zagrebački zbor Svetoga Marka svečevao 25. obljetnicu utemeljenja društva. Pri ovom znamenitom slavlju su posebno pozdravljeni i primljeni i tri časni člani iz Gradišća. Kako piše službena izjava, za sudjelovanje, povezanost i prijateljstvo su „odlikovali” dr. Franju Pajrića iz Koljnofa, predsjednika Hrvatske samouprave u Šopronu i ujedno i peljača Društva Hrvati, ki je glavni motor u povijesno-folkloroznastvenom djelovanju u ovom kraju ter nadalje zborovodju crikvenoga zbora iz Velikoga Borištova Štefana Zvonarića, kot i predsjednika Hrvatskoga kulturnoga društva Stanku Horvata iz Austrije.

Dalmatinska klapa Cambi osvojila gradišćanska srca

S malim zakašnjenjem, ali smo dobili 5. januara, u subotu, mi Gradišćanci još jedan vrhunski glazbeni doživljaj. Kade bi drugdir, nego u Koljnofu, koje selo se u zadnje vrime razvija u reprezentativnu lokaciju. Klapa Cambi iz Kaštela Kambelovca si je obećala svoj nastup u Koljnofu jur lani, 14. decembra, međjutim zbog bolesti tenora, tada je dan prlje otpovidan nastup, na veliko razočaranje organizatorov i publike. Njevo gostovanje je prvoga vikenda novoga ljeta pak izvračilo sve naše boli i manju zbantovanost.

Načelnik Koljnofa Franjo Grubić i dr. Franjo Pajrić u ime organizatorov su pozdravili punu dvoranu Kulturnoga doma poštovateljev klap-skoga pjevanja i rekli, kako je Klapa Cambi dospila prik koljnofske partnerske veze u Bosni i Hercegovini, pokidob Kiseljak je povezan ne samo s Koljnofci nego i s Kaštelom Kambelovcem. Iako klapa ni ovom prilikom nije pjevala u punom broju na koljnofskoj pozornici, dovoljno je bilo sedam mikrofonov, malo muzičke pratnje i dalmatinska klapa Cambi čez kratko vrime je uspila osvojiti gradišćanska srca iz Ugarske, Austrije i Slovačke. U uvodu smo pozdravljeni s božićnom koledarskom pjesmom, a potom su se u programu poredale skoro sve pobjedničke pjesme klape, a i melodije od drugih izvođačev Olivera Dragojevića, Gibonnija, Novih fosilov itd. Toga večera zainteresirana publika sve više je zahtijevala i volila bi da pjesme glušu dalje i duglje, zato i nije prestao burni aplauz za svakom produkcijom. Med jačkar-nimi bloki zasvirao je i domaći ženski tamburaški sastav Lipotice. Medjutim, zvijezde

Tenori Edi Šegota i Ivan Žanić

Ženski tamburaški sastav Lipotice

toga dana su bile pjevači Cambija, ali svakako moramo istaknuti prvoga tenora Edija Šegote. Kad je on ispuštio glas iz svojega bisernoga guta, vjerujem i koža se je naježila mnogim nazočnim. Dovidob smo bili učni da velikih i glasovitih imen moru slaviti samo Hrvati Budimpešte i Pečuha, izuzev tih manjih primjerkov kad zahvaljujući privatnim vezam iz Hrvatske, i do nas su dovitalale poznatije grupe ili izvođači, ali k tomu smo morali imati dovoljno sponzorov, kot i u ovom slučaju. Svojim dolaskom u Koljnof su i Cambiji potvrdili, vridno je posjetiti i mala mjesta s oduševljenim srecem slušateljstva, a u Koljnofu su i suze kapale i emocije bile podignute, zahvaljujući srca drapajućim pjesmam. Mogli su to osvidočiti i Dalmatinci ke je publika na kraju još i tri puta na noga stojeći najzad zvala na kraju jedinstvenoga spektakla.

Klapa Cambi trenutačno boravi u Americi na turneji i vjerojatno će i tamo uvjeriti mnoge obožavatelje da od zipke do križa dura ljubav prema pjesmi, ne samo u Dalmaciji.

-Tiho-

Trenutak za pjesmu

Mario Bilić

reste u stini pisma
one iste pokojne stvari
koje si u meni zakopa
ko ponjava
prostire se po oboru
tvoja ganga

MOHAČ

Programi Ophoda bušara 2013. godine

7. veljače

Male poklade

Uz brojne popratne sadržaje, izložbe, glazbene i plesne programe, igračnice za djecu i razne bušarske radionice, Ophod bušara u Mohaču – koji će se ove godine prirediti od 7. do 12. veljače – 7. veljače, već po običaju, otvorit će Male poklade s ophodom dječjih bušara, odnosno jankela. Njihova povorka u 15.15 polazi ispred Čitaonice mohačkih Šokaca, prolazi središtem grada do središnjega gradskog trga. Na otvorenoj pozornici, između 15 i 17 sati, predstaviti će se dječje plesne skupine i bušari, među kojima će nastupiti i Dječja plesna skupina Čitaonice mohačkih Šokaca. Uz to će se upriличiti i prikaz bušarskih rekvizita. U novoj zgradi Muzeja „Dorottya Kanizsai” u Kisfaludyevoj 9 u 16 sati počinje igračnica i radionica za djecu, a u 17 sati otvara se izložba „Narodna nošnja i umjetnost Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj”. Navečer od 19 sati u Uredskom domu Dunav (Duna Irodaház, Ulica Szabadság 2–4) priređuje se bušarska plesaćnica.

8. veljače

Izložba larfa i slika „Buše na platnu”, CD „Oj, Gajdašu”

Dana 8. veljače u Kossuthovu kinu (Deákov trg 1) u 17 sati otvara se izložba radova rezbara bušarskih maska, larfa, te izložba slika Jánosa Kedvesa „Buše na platnu”, uz tamburaški orkestar „Šokadija”. Na otvorenoj pozornici na Deákovu trgu od 18 sati predstavljaju se skupine bušara. Od 19 sati u Kossuthovu kinu, u okviru koncerta, predstavlja se prvi gajdaški CD pod naslovom „Oj, gajdašu – glazba nekadašnjeg Mohača”, uz orkestre „Misina” i „Šokadija”. Od 20 sati u Uredskom domu Dunav održava se plesaćnica uz Orkestar Poklade.

9. veljače

Veselje s bušarima

U subotu, 9. veljače, od 10 do 18 sati u Ulici Síp priređuje se „Veselje s bušarima”, uz predstavljanje i radionicu larfa, pokladne igre, kuhanje šokačkoga graha u zemljanim loncima, a goste će zabavljati Mohačka tamburaška škola. Od 16 sati, na otvorenoj pozornici na Deákovu trgu zajedničko predstavljanje bušarskih skupina „Poklade” i „Šokačka čitaonica”, koncert orkestra Józsefa Kovácsa Versendia, nadalje predstavljanje drugih skupina. U Umjetničkoj školi „Schneider” u Vörösmartyevoj 3 u 16 sati održava se VI. međunarodni gajdaški susret. U Uredskom domu Dunav od 20 sati priređuje se gajdaška plesaćnica uz hrvatske, srpske i makedonske plesove.

10. veljače

Program u Kossuthovu kinu, spaljivanje pokladne lomače

Već po običaju, u nedjelju, 10. veljače, od 10 sati u Kossuthovu kinu priređuje se narodni folklorni program u kojem osim drugih sudjeluju HKUD iz Belog Manastira, Omladinski bunjevački KUD iz Gare, Izvorna kulturna udruga Ladislava Matuška iz Kujinja i KUD „Sumarton”. Na Széchenyievu trgu od 10.30 je šokačka plesaćnica na otvorenome, pod vodstvom Stipana Darašca i uz Orkestar Poklade. Od 12.30 kod Šokačke skele nastupaju KUD-ovi i bušarske skupine, slijedi već tradicionalni prelazak bušara čamcima preko Dunava, zatim u 13.30 polaganje vijenca kod „Patkove” spomen-ploče. Od 14 sati okupljanje bušara i pokladnih skupina, nakon čega slijedi bušarska povorka središtem grada do skele, te oko 16.50 sati polaganje pokladnog lijesa na vodu. U 15 sati kod Milenijskog spomenika na obali Dunava program KUD-ova, orkestar i bušarskih skupina. Od 17.10 na

Széchenyievu trgu paljenje pokladne lomače, ples odnosno bušarsko kolo. Od 21 sata Šokački bal u velikoj dvorani Umjetničke škole «Schneider» u Vörösmartyevoj ulici br. 3. Svira Orkestar „Juice”, a sudjeluje KUD „Sumarton”.

11. veljače

Pokladni ponedjeljak – sjećanje na Anku Kršić

Na pokladni ponedjeljak, 11. veljače, u 13 sati polaganje vijenca kod spomen-ploče Anki Kršić u Šokačkoj čitaonici, uz govor predsjednika Đure Jakšića i pjevanje Vivien Gráf, koju prati Orkestar „Šokadija”. Zatim slijedi povorka bušara, obilazak šokačkih domova na Kolišću i okolnim ulicama.

12. veljače

Pokladni utorak – spaljivanje poklada

Na pokladni utorak, 12. veljače, nakon okupljanja u 14.30 sati na Kolišću i povorke bušara središtem grada, od 16.30 je nastup KUD-a „Zora”, zatim mohačkih tamburaških orkestar, a u 17.30 na Széchenyievu trgu slijedi uobičajeno paljenje lomače i spaljivanje lijesa, odnosno poklada. S. B.

Poganskim „Snašama” zlatna medalja

Godina 2012. bila je prepuna događaja, među kojima je najbitnije bilo natjecanje «Ples naroda, glazba naroda». Na tom su natjecanju sudjelovali i pjevački zborovi iz Pogana. Kao što ste već iz prijašnjeg izdanja saznali, i njemački i hrvatski pjevački zbor dospio je u završnicu priređenu u Segedinu 8. prosinca. Zbog velikog snijega koji je pao baš toga dana, natjecanje se umalo nije moglo održati, ali nasreću svi su natjecatelji stigli i završnica je održana. Sutradan su objavili rezultat, prema kojem je pjevački zbor «Snaše iz Pogana» dobio zlatnu, a njemački zbor srebrnu medalju.

Zahvaljujemo svima koji su potpomagali oba pjevačka zbora.

Milan Sabo, predsjednik poganske Hrvatske samouprave

Foto: Lajos Zilahi

Svećenik Stipan Bilić (1915–1982),
rodnom iz Erčina,
s mamom Maricom Lokić-Bilić

CRIKVENICA – U tom je gradu od 3. do 12. siječnja održana tradicionalna Zimska škola hrvatskog folkloru, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, a ovogodišnji program škole obuhvatio je napjeve, nošnje i koreografiju hrvatskoga folklornog naslijeđa dinarskog podneblja. Na dva mjesta – u Hotelu Kaštel i u sportskoj dvorani Srednjoškolskog centra dr. Antuna Barca – nastava je održavana u više sekcija i programa. Voditelj je Škole etnomuzikolog Andrija Ivančan. Sekciju tambure vodio je Tibor Buen, a sekciju tradicijskih glazbala Vjekoslav Martinić. U radu ovogodišnje Škole sudjelovalo je 70 polaznika iz više zemalja Europe i svijeta: iz Argentine, SAD-a, Njemačke, Slovačke, Mađarske, Švicarske, Vojvodine (Srbija), Bosne i Hercegovine, te iz Hrvatske. Kako saznajemo, troje polaznika iz redova hrvatske zajednice u Mađarskoj sudjelovalo je radu škole, i to Fanni Bubreg, Marko Steiner i Marko Jerant. Zimska škola hrvatskog folkloru završila je zajedničkim nastupom svih polaznika u velikoj Gradskoj sportskoj dvorani u Crikvenici, 12. siječnja.

ZADAR, KANIŽA – Izaslanstvo kaniške Pijarističke gimnazije lani u prosincu posjetilo je zadarsku Klasičnu gimnaziju „Ivan Pavao II.“ kako bi uspostavili suradnju između dvije ustanove. U kanišku su gimnaziju prije tri godine uveli podučavanje hrvatskoga jezika, učenici u takozvanom nultom razredu mogu učiti hrvatski jezik tjedno 15 sati, a u ostalim razredima (9–12) kao strani jezik tjedno tri sata. U gimnaziji se organizirana i matura iz hrvatskoga jezika. Predstavnici kaniške ustanove boravili su tri dana u Zadru, gdje su s predstavnicima tamošnje ustanove raspravljali o mogućnostima suradnje, posjećivali nastavu, sudjelovali na božićnom programu škole, a pogledali su i znamenitosti grada. Pál Nyeste, ravnatelj kaniške gimnazije, smatra vrlo važnim međunarodne veze, jer po njegovu mišljenju s takvim se vezama otvaraju novi vidici, razvija se sposobnost prihvatanja drugih i snošljivost prema drugima. U ime domaćina Joso Kokić, ravnatelj zadarske gimnazije, srdačno je primio mađarsko izaslanstvo. Razmotrene su zajedničke točke povezivanja i dogovorili se o suradnji na kulturnom i obrazovnom polju. Kaniška je gimnazija već pozvala pjevački zbor zadarske ustanove na susret katoličkih zborova u proljeće, a među planovima je razmjena učenika, odnosno organiziranje tabora. Za učenike koji ne uče hrvatski jezik, jezik saobraćanja bit će engleski, no oni koji pohađaju hrvatsku nastavu, imat će priliku vježbati hrvatski jezik sa zadarskim prijateljima.

Elegancija i najveći broj Gradišćancev na sambotelском balu

Prisičani zaželjili stari sjaj hrvatskih balov

– *Bog je s Hrvati* – tako su rekli 19. januara, u subotu, Prisičani ki su još jedan dan prlje bili opkoljeni u snižnom zatvoru. Zavolj vrimenskih neprilik ni najmanje nije bilo sigurno da će se moći iskobacati iz sniga na veliki njev dan i doputovati do Sambotela, kade su oni bili odgovorni za ovoljetnu organizaciju najvećega županijskoga bala Gradišćanskih Hrvatov. Medjutim, na svu sriću, dvokatni restoran Tóvendéglő, koji jur treće ljeto daje mjesto ovom znamenitom događaju u fašenjku, i ovput je pogostio više od pol jezero ljudi, prvenstveno iz Željezne županije, ali i goste iz Hrvatske ter Austrije.

Člani KUD-a su svakomu gostu posebno posvetili pažnju

Po staroj dobroj tradiciji pri ulazu su člani Kulturnoga društva Zviranjak iz Prisike nudili domaće žgano, a svaki gost je dobio i mali dar za spominak Hrvatskoga bala u Sambotelu. Gornji kat jur ljeta dugo služi za zabavu zrelije generacije, uz muziku Pinka-banda, a donji dio restorana za jednu noć prikzame hrvatska mladina, od ljeta do ljeta u sve većem broju, uz svirku petroviske Pinkice. Zato je i posebnost ovoga bala da u modnoj reviji lipši spol predstavlja i trendi modele svetačnih haljin. Za himnom Gradišćanskih Hrvatov prislički folkloriši, Edita Kelemen i Kristijan Čenar, dvojezično su moderirali program. Med časnimim gosti je najprlje pozdravio skup dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti. Od njega smo doznali da je ta dan bio pozvan i u bečki Hrvatski bal, ali, kako je rekao, čutio je da je njegovo mjesto u Sambotelu. Pravoda mu je riči sprovedjao burni aplauz. U svojem govo-

ru spomenuo se je i važnih političkih događajev, kako je 1992. ljeta Gábor Bagi, prvi predstavnik Ugarske u Hrvatskoj, osobno uručio pismo predsjednika Ugarske o priznanju Republike Hrvatske kot suverene države, ali je zahvalno govorio i o podrški naše države s kom je pratila cijeli proces ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Polag toga je pozvao sve Gradišćanske Hrvatve na čuvanje i prikdavanje materinskoga jezika, koji će s

Moderatori programa Kristijan Čenar, Edita Kelemen, dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, i Štefan Krizmanić, predsjednik županijske Hrvatske samouprave, prilikom svečanih govorov

Jačkarni zbor u pratnji tamburašev u kulturnom programu

*Modno uskladjeni Hrvati, rodnom iz Prisičke:
Erika Šopar i Matija Berzlanović*

ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju imati i posebnu vridnost. Bertalan Harangozo, peljač Vladinoga ureda, je šaljivo rekao da se je još i

snig povlikao jer Hrvati svečuju. Nadalje je pohvalio angažiranost, marljivost, trud i napore svih aktivistov, djelatnikov ki stoju na braniku očuvanja našega dragocjenoga jerbinstva. Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, je čestitao Prisičanom, ki su se ljetos zvanaredno našli u ulogi domaćina. U njegovom programu smo čuli hrvatski mišoviti zbor u pratnji tamburašev. Zborovodja Cecilija Nagy je dirigirala najprlje melankolične gradišćanske jačke, potom su došle temperamentnije melodije, a u izvedbu su spojeni i gledatelji i njev aplauz. Tamburaši Prisički dečki zasvirali su garavušam i Šokadiji, ne prez nagrade. Jako pomladjene člane Kulturno-umjetničkoga društva Zviranjak zavježbao je Štefan Meršić u Bunjevačkom svitu. Pokidob prisički načelnik nije mogao biti nazoči na balu, pozdravne riči je uputio

I ova torta je našla svojega vlasnika

Pavao Nickl, mjesni predsjednik Hrvatske samouprave. Prvi tanac je otvorio kavalkadu elegantnih rubljev, spektakl šikanih nog ter je ujedno oslobodio i granice „ozbiljnosti“. Za ukusnom večerom začele su se prodavati tombole. Svakoga kupca pravoda je obašla mala živčanost, hoće li srića stati na njegovu stran. Zahvaljujući Juice-teamu iz Mohača, mlađji gosti su se još i večkrat kopčali na veću brzinu, prerano su pohitane štikle, skupa se je tancalo kolo u krugu, a nazočni Ugri s jalnimi oči su sprohadjali tancoše na placu.

Sambotelski Hrvati imaju svako ljetu svoj stol na balu

Petrovišćani su pozvali i svoje prijatelje Hrvate iz Beča

S pozivom ovoga benda iz Baranje, kako su objašnjavali Prisičani, htli su dočarati sjaj hrvatskih balov iz 1980-ih ljet, što im je, moramo priznati, prez sumlje uspilo. Pred polnoći su izvljučeni broji sričnikov, ki su na tomboli bogatiji nastali Brigovičevom slikom, tortom, i različitim vridnimi dari, kih je bilo oko dvisto. Po ponudi prisičke Hrvatske samouprave glavna nagrada je bila jednotajedni boravak u Biogradu za dvi peršone u Hotelu Ilirija. Ljetos su domaćini narikntali i noćnu večeru, a uz kupicu šampanjca je šef restorana Zoltán Söptei izjavio, kako je Hrvatski bal najbolja priredba u njegovoj kući, gor što naliže količinu popijenih vin. Prisička je po četvrti put priredila najveću feštu Hrvatov u ovoj regiji, kade se je bezbrižno zabavljalo već od petsto ljudi. Gdo voli ples, druženje i susrete s hrvatskom kremom ove županije, tomu je ov bal ništ manje – ništ već, nek „obavezno“!

U Kamanovim goricama proslavili Vincekovo

U redu blagdana vinogradarskog kalendara prvi je sveti Vinko, odnosno Vincekovo. Taj blagdan uvijek obilježavaju oni vinogradari kojima je stalo do vinograda i izvrnog vina. Takvih ima i u Društvu vinskih pajdaša u Sumartonu, pa su se u subotu, 26. siječnja, okupili kod klijeti Jože Rodeka da obilježe početak vinogradarske godine.

Šesti put sumartonski vinogradari obilježili su Vincekovo, koje se organizira u okviru Društva vinskih pajdaša u Sumartonu, svaki put kod drugoga gazde, jer svatko od njih voli biti dobar domaćin, ugostiti svoje vinske prijatelje ili druge vinare iz okolice, odnosno iz Hrvatske. Organizirani vinski blagdani od Sv. Vinka do Sv. Martina dobre su prilike za razmjenjivanje iskustava, učenja o novim tehnologijama, za druženje, a i za promicanje turističke ponude sumartonskoga kraja za ljude koji se vole gibati, vole prirodu, vole kušati domaće specijalitete i domaća dobra vina.

Sumartonski su vinari mnogo učili od vinara Viteškoga reda De Bibere u čijim su redovima vrsni stručnjaci poput dr. Dénesa Pálfi, inženjera vinogradarstva i vrtlarstva. Njega, mjesnog župnika Ištvana Martona, vinare i članove pjevačkoga zbora pozdravio je Lajoš Vlašić, predsjednik Društva vinskih pajdaša u Sumartonu, i u kratkim crtama govorio je o značenju Vincekova, što se već tradicionalno obilježava i u sumartonskim vinogradima. Gospodin Pálfi spomenuo je vjerovanja vezana za Vincekovo. Taj je dan, zapravo, početak vegetativnog ciklusa vinove loze i uskoro dolaze radovi oko rezidbe. Na Vincekovo s trsa odrežu nekoliko rozgvi i ako mu se posreći i odreže rozgve s trsa srednje rodnosti, koje će staviti u čašu s vodom, pa na prozor.

Najbolje je da je takva rozgva u toplj

Božić u Katolju

Doček Božića u Katolju priređen je 16. prosinca. Djevojčice i dječaci s radošću su dolazili na probe kako bi doček što bolje uspio.

Program 1e počeo s pozdravnim riječima načelnice sela Nore Trubić Čibi. Ona je pozdravila sudionike i čestitala nakraju Božić i Novu godinu. Djevojčice i dječaci su zatim recitali svoje omiljene pjesmice o Božiću, a Đuro Veg je pročitao lijepu pripovijest o dočeku Božića u nekoj obitelji. Slijedio je kazališni komad o „Drhtavom kralju” koji je uvježbala Agika Šipoš. Ovim putem zahvaljujemo na njezinu trudu. Gledatelji su s burnim pljeskom zahvalili naš trud. Mi smo pak bili sretni što se program svakome sviđao.

Nakraju Sveti Nikola djecu je darivao lijepim poklonima.

Za sve sudionike pripremljen je stol sa slatkišima, narančama, jabukama, pićem i božićnim pecivom.

Guganka

Domaćin Joža Rodek i dr. Dénes Pálfi obavili su prvu rezidbu

prostoriji i pri danjem svjetlu. Voda se povremeno mijenja, a nakon dva-tri tjedna rozgva propupa i pokazuje listove i cvijet. Po tome se vidi kako je trs prezimio, je li se „grožđe” smrznulo, tako se zna kakvu rezidbu treba primijeniti u vinogradu.

Ištvan Marton, mjesni župnik, prije nego li je posvetio vinograd, govorio je o životu Sv. Vinka, o mučeniku iz Saragose. Uzimaju ga za zaštitnika vinari, staklari i mornari. Obred Vincekova nastavlja se obrezivanjem loze, što je učinio gazda Joža Rodek, a lozu sa starijim vinom blagoslovio je župnik Marton. Kažu da na Vincekovo nije dobro ni lijepo biti sam pri klijeti. Ako je više prijatelja, red je da svaki za uspomenu dobije po grančicu trsa, što je podijelila gđa Rodek. Cijeli je program popratilo pjevanje članova pjevačkoga zbora.

U ulozi domaćina Joža Rodek vrlo se radovao svojim prijateljima, on je član i pjevačkoga zbora, a i Društva vinskih pajdaša:

– *Ja sam već bil mnogo pot gost pre drugih, već sam i ja štel kaj i pri meni bode Vincekova, da moje drage pajdaše ugostim. Mi smo z suprugom 35 lete živeli v Kaniži, tam sam delal, pak mi je tak bil leže, al vek me je srce vuklo doma. Ve sem v penziji pak smo se vrnuli v rodno selo. Pet let več živimo tu v Sumartonu, kupil sam gorice, jako mi je lepo da se tu spozijemo. Imam 250 trsi, to neje mnogo, to je praf za moj hobi. Dojdem največ pot sam v gorice, pak delam kak mi je vola. Jako mi je lepo da dojdu pajdaši, meni je lepo da smo si skupa, rad popevlemo, spominamo*

se, to je meni najlepše – kaže gospodin Rodek dok nudi svoje vino i odlične domaće pogače. Nakon obilne užine vinari su krenuli od klijeti do klijeti, jer tog dana, kako kaže predsjednik sumartonskih vinara, treba otvoriti klijeti da uđe sunce u podrume, da ih zagrije.

Iako tog dana sunca nije bilo, gazde su ipak otvorili podrume naprosto zbog toga da nude svoja vina i da razgovaraju o njima.

beta

Župnik Ištvan Marton blagoslivlja vinograd

HOBIT

Napokon su ljubitelji Tolkienove tinte došli na svoje. U kinima je očekivani filmski spektakl „Hobit“ apsolutni hit i film koji je pokrenuo novu revoluciju u snimanju.

Prvi od tri najavljena nastavka Hobita – Neočekivano putovanje, obiluje brojnim specijalnim efektima i kakvoćom slike kakva još nikada prije nije viđena. Redatelj Peter Jackson film je snimao prvi put tehnikom koja omogućava 48 FPS-a, odnosno 48 slika u sekundi, a do sada je uobičajeno bilo svega 24. Uz 3D tehnologiju ostajemo dodatno zapanjeni jer brojne akcijske scene, ponori i dubine Maglenoga gorja, „breathtaking“ krajolici gotovo da nikada nisu bili toliko čarobno napravljeni.

Ono što je vrlo važno, osobito fanovima trilogije Gospodara prstenova i općenito Tolkienova djela, film gotovo u slovo prati tijek radnje kako je to autor predočio na papi-

ru. Družina je patuljaka prepoznatljiva, s jasnim diferenciranjem pojedinih likova i zabavnim dijalozima, a standardno odlični Ian McKellen (Gandalf) majstorski nadzire radnju i usmjerava pozornost gledatelja na bitne trenutke radnje. Tu je i Martin Freeman koji utjelovljuje Bilba, hobita koji je iz svoje mirne svakodnevice uvučen u pustolovinu epskih razmjera.

Foto: Ákos Kollár

Foto: Ákos Kollár

Siječanj

Grizem, štipam, ledim, mrznem,
siječanj zovite me svi,
da vas nema više vani
dok brojim do tri!

Veljača

Dozvolite, dragi dečki,
veljača je meni ime
evo snijega, al' nemojte
djevojčice grudat njime.

Ć. Golubić

Karnevali

Karnevali su slavlja u pokladnom razdoblju od Sveta tri kralja do Čiste srijede; ove godine od 6. siječnja do 13. veljače. Kratko vrijeme, stoga požurite sa slavlji- ma i krinkama, maskama. Riječ karneval, kažu, dolazi od latinskog caro: meso + levare: dignuti, što bi se reklo: zbogom mesu. Kažu kako su u vrijeme karnevala i poklada ljudi jeli toliko mesa da su poslije morali postiti kako bi njihov organizam došao na svoje i spreman dočekaao proljeće. Najpoznatiji su karnevali u Hrvatskoj: Riječki karneval, Đakovački bušari, Zvončari, Samoborski fašnik, Međimurski fašnik, Ophod bušara u Baranji...

MALA STRANICA

Noćas su...

Noćas su sa
nebeskoga svoda
pahulje krupne pale,
i dječicu jutros
cvjetovima na oknima
obradovala.

Sa kućnih krovova
duge svjećice
bezbrojne vise,
uz ledene klice
stabla i grančice
inja rese niske.

Po bostanima
jato vrana grakće,
tragovi im sitni
po snijegu se cakle.
Zimska svježina
odiše posvuda,
čak se ni divljač
ne plaši studa.

Zimska dob
– za one najmanje –,
dijeli milodare;
grudanje, klizanje,
a za smionije –
radosno, zanosno,
nizbrdno sanjkanje.

(2013.)

Marko Dekić Bodoljaš

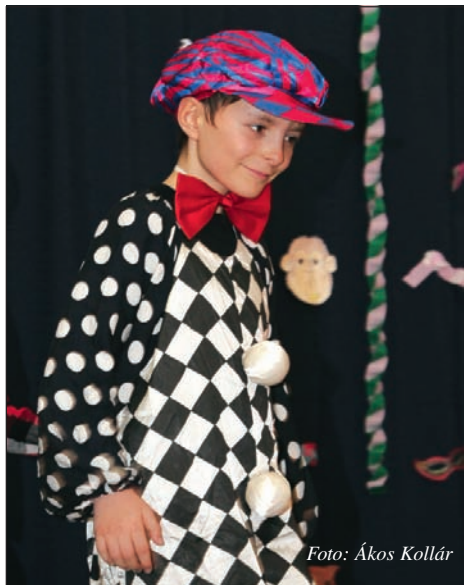

Foto: Ákos Kollár

Kukinjska Vinceta**„Ako za Vinkovo sunce svijetli, bit će vina u klijeti”**

Svetog Vinka, Vinkovo slavimo 22. siječnja, posebice ga slave Hrvati koji se toga dana upućuju u vinograde i podrume, potaknuti narodnim vjerovanjem da će se na taj način osigurati dobra rodnost vinove loze. Bez obzira na vremenske prilike, vlasnik vinograda dolazi do trsa, odreže tri grančice s tri pupa koje se zatim stavljaju u kuću u posudu s vodom uz prozor. Kada grančice potjeraju, nagađa se kakva bi mogla biti godina. Trs s kojeg su odrezane grančice zatim se obredno poškropi – “krsti” starijim vinom te se ukrasi dimljenim kobasicama, slaninom, „švarglom“, što simbolizira želju za plodnošću i dobrim urodom. Po pučkom običaju, sve je praćeno pjesmom i svirkom, kušanjem starog i mladog vina te ukusnim domaćim zalogajima.

Kako kaže predsjednik kukinjske Hrvatske samouprave Ivo Grišnik, otkada su prije deset godina Kukinjčani počeli blagoslivljati svoje vinograde, podrume su puni, a Sveti Vinko ih iz godine u godinu sve više blagonaklono gleda.

Stoga je u organizaciji kukinjske Hrvatske samouprave i ove godine priređena jedna od njezinih najposjećenijih priredaba, proslava Vincete, 19. siječnja. Iako je hladnoća toga tjedna i veliki snijeg zatrpao županije zapadne Mađarske i južnoga Zadunavlja oko Pečuha, a pogotovo na kukinjskim obroncima, Sveti Vinko počeo je snijeg topiti. Zubato je sunce svojim zrakama plašljivo milovalo šetače na oko nula stupnjeva. Kukinjčani su sazvali okupljanje u podne kod mjesnog

doma kulture, a onda je povorka krenula prema podrumu Ive i Anice Bošnjak. Već drugu godinu zaredom blagoslivlja se u vinogradu obitelji Bošnjak. Njihov je vinograd i podrum, bolje rečeno kuća, takoreći u samom selu, a s terase i vinograda, koji je u vlasništvu obitelji Bošnjak već četrdesetak godina, pruža se nezaboravan pogled na obližnji Pečuh koji nam leži pod nogama, te planinu Meček. Okupilo se stotinjak poštovatelja vinograda, željnih blagoslova, dobrog druženja, izvrsnih kukinjskih slastica i dobrog vina. Gosti iz prijateljske Duboševice, iz dalekog Splita, Jegerseka, članovi KUD-a Ladislava Matuška, iz Budimpešte, Našica i Donjeg Miholjca, iz obližnjih hrvatskih bošnjačkohrvatskih sela i iz Pečuha, odasvud. Kako kaže gazda Ivo Bošnjak, raduje se okupljanju u njegovu vinogradu, prvi put društvo je bilo kod njega lani i bio je oduševljen tako da je ponudio Hrvatskoj samoupravi da i ovogodišnje okupljanje bude opet kod njih. Supruga Anica misli kao i on, njihova kći i zet također... Miris „fanjaka“ širi se iz kuhinje, domaća marmelada je na stolu, od marelice, šljive, maline, izvrsno vino obitelji Bošnjak, rose, bijelo i crno, slanina, i kobasice, krvavice, čvarci, a na stablu spreman za blagoslov visi veliki „kinter“ ili švargl. Gazda Ivo, rodnom iz Semelja, kaže kako Semeljci to zovu kinter. Kinter je ove godine bio pozamašan, pa se nadamo kako će i grozdovi biti bar toliki. Kako u šali kaže Ivo Grišnik „ne bih rekao da nam curi Vincek, ali ćemo se mi pobrinuti da curi, i da nam podrume budu puni...“. Pekla se slanina, kušala rakija, jeli se «fanjci», domaće slastice, kobasice, kulen,

čvarci, izvrsna slanina i drugi suhomesnati proizvodi koje je stručno narezao i poslužio Goran Taradija.

Zlatko Andrašević iz Našica, tajnik Lovvačkog saveza Osječko-baranjske županije, došao je sa svojim prijateljem iz Donjeg Miholjca u posjet prijateljima lovcima u Semelj, i, naravno, oni su ga doveli na Vincetu u Kukinj. Izvrsno se osjeća kaže mi, i čest je gost u Mađarskoj, pogotovo u Baranjskoj županiji čiji lovački savez izvrsno surađuje s njihovim, u čemu su uvijek na pomoći lovci Hrvati iz Mađarske kao što je športski lovac Đuro Kadija.

Mjesni župnik István Horváth blagoslovio je vinograd na sva četiri “čoška” uz molitvu i pjesmu te obilno zalijevanje trsa i “švargle”. Smirajem dana i hladnoćom veselo društvo uputilo se na svetu misu u kukinjsku crkvu gdje su blagoslovljene donesene grane vinove loze, a potom u mjesni dom kulture, na bogatu večeru praćenu glazbom Orkestra KUD-a Ladislava Matuška. Veselje je potrajalo do sitnih noćnih sati.

bpb

Raspored misa na hrvatskom jeziku u Budimpešti

Svete mise na hrvatskom jeziku u crkvi Svetog Mihovila, u budimpeštanskoj Vaccokoj ulici služe:

10. veljače Arpad Horvat SJ;

24. veljače Arpad Horvat SJ;

10. ožujka Vjenceslav Tot OFM;

(umjesto 24. ožujka) 31. ožujka, Uskrs, Vjenceslav Tot OFM i Arpad Horvat SJ;

14. travnja Vjenceslav Tot OFM; 28. travnja Arpad Horvat SJ;

12. svibnja Vjenceslav Tot OFM; 26. svibnja Arpad Horvat SJ;

9. lipnja Vjenceslav Tot OFM;

23. lipnja Arpad Horvat SJ.

Mise počinju u 17 sati.

Blagdan u Tukulji

Dana 7. prosinca 2012. navršilo se četrdeset i pet godina kako je osnovano tukuljsko Južnoslavensko kulturno-umjetničko društvo. Toga blagdana smo se okupili na svečanu večeru. U prosincu 1967. utemeljen je tukuljski ansambl pod vodstvom čika-Mije Milkovića i čika-Piđe Kirchnera. Na početku u društvu je bilo 22–24 učenika iz mjesne osnovne škole; a muški zbor imao je 14–16 članova. Čika Mijo učio je djecu plesati, i vodio je muški zbor, a čika Piđa je bio odgovoran za organiziranje.

Mnogo puta smo bili na turneji u organizaciji našega Saveza, i dobili smo pomoć osobno od Ivana Agatića, koji nam je mnogo pomogao kako da izvodimo plesove na pozornici.

Kako su godine prolazile, sve se više djevojaka i momaka javilo u Kulturno-umjetničko

ko društvo. Danas ima već 120–140 plesača, i to u tri grupe: veliki, srednji i najmanji.

Na četrdeset petu godišnjicu došlo je oko 120 osoba, pjevači i plesači. Povodom godišnjice priređen je i program u kojem su prikazane četiri nove koreografije, s velikim uspjehom. Nakon programa bila je večera, a zatim se plesalo kolo do zore.

Drugi dan, 8. prosinca, prije podne dvadesetak plesača i pjevača bilo je na groblju, i za uspomenu nosili smo i postavili vijence onima koji su već otišli na drugi svijet.

Polaganje vijenaca pokojnim pjevačima, sviračima i plesačima već je star običaj, svake pete godine zajedno se prisjećamo nekadašnjih članova našega Kulturno-umjetničkog društva.

Andrija Kóvári

Hrvatski bal u Budimpešti

Večeras je naša fešta...

Kao što je to uobičajeno, sezonu balova u glavnome gradu Mađarske i njegove okolice otvorio je Hrvatski bal u subotu, 12. siječnja, u predvorju restorana TreffOrt. Već uhodani i uspješni scenarij ni ove godine nije mijenjan. Priredbu je uz tamburašku pratnju tukuljskog sastava „Prekovac“ otvorila Hrvatska izvorna skupina iz Budimpešte sa splotom hrvatskih plesova iz Bačke i koreografijom splitskih plesova. U ime organizatora nazočne je pozdravio, dobro raspoloženje te veselje zaželio potpredsjednik Hrvatske samouprave grada Budimpešte Stipan Đurić. Za dobrodošlicu na svakome stolu goste je dočekalo izvrsno vino i mineralna voda. Balu je među inima sudjelovao i drugi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Boris Golubičić. Ovom se prigodom, doduše, okupilo malo manje sudionika, „samo“ stotinjak, može se to propisati teškoj gospodarskoj situaciji jer

ne mogu svi platiti ulaz od pet tisuća forinti. Lani nije trebalo naplatiti, ali početkom nove godine ni organizator nije mogao snositi sve troškove. No oni koji su došli, odista su mogli uživati i u profesionalnoj glazbi sastava Slavonski dukati i pjevačice Snaše, prijateljskom ozračju i ukusnoj hrani. Naime u susjednoj prostoriji bio je postavljen obilan švedski stol. Plesalo se na bečarce, pop-rock glazbu, ali najzanosnije ipak našem srcu bližem kolu. Katkad, na poziv starih prijatelja svirača, i Stipan Đurić je zapjevao koju općepoznatu hrvatsku pjesmu. Ustrajni su plesali sve do zore. Hrvati raštrkano žive u mađarskoj metropoli, a Hrvatski bal jedna je od priredaba kada mogu zasjesti i uz kapljicu porazgovarati sa starim prijateljima ili znancima. Ujedno je to i bezbrižan doček nove, 2013. godine.

Kristina Goher

*Solo-ples najmlađega plesača skupine
Branka Kovača nagrađen burnim pljeskom*

KEREK (BAZAKERETTYE) – U posljednjih godina u Zalskoj županiji čvršća je suradnja preko granice, i to zahvaljujući europskim projektima. To naselje uspješno je provodilo europski projekt pod naslovom „Rekonstrukcija pročistača otpadnih voda i kanalizacije i izgradnja u Donjoj Dubravi, Donjem Vidovcu i Kotoribi“ (For Cleaner Wastewater). Glavni je korisnik projekta bila kerečka Seoska samouprava, a projektni partner s hrvatske strane Međimurske vode, a pridruženi partneri bile su međimurske općine. U okviru projekta izrađeni su idejni projekti, glavni projekti za pročistač i kanalizacijsku mrežu za naselja koja su sudjelovala u projektu. Europski projekt, koji je okončan u prosincu 2012. godine, otvorio je za mjesto mogućnost suradnje i u budućim projektima. Inače kerečki načelnik László Ivanyi vrlo je otvoren prema prekograničnim vezama, naime mjesto raspolaže i turističkim potencijalom (toplicama, arboretumom) i zbog toga smatra važnim i učenje hrvatskoga jezika. Od ove školske godine započelo je i podučavanje hrvatskoga jezika u mjesnoj osnovnoj školi, koja djeluje u okviru okružne škole u Bečehelu.

KATOLJ – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 2. veljače priređuje se Pokladno veselje. Okupljanje njegovih sudionika je u 15 sati kada počinje mimohod kroza selo, na čelu s KUD-om Tanac i Orkestrom Vizin. U 17 sati u mjesnom domu kulture druženje se nastavlja, a u 18 sati počinje folklorni program. Nastupaju „Tanac“ i „Vizin“, a zatim slijedi pokladni bal s „Vizinom“. Ulaz je slobodan.

SIGET – U organizaciji Hrvatske samouprave toga grada, 2. veljače u gostionici Florian priređuje se Sigetska hrvatska večer. Hrvatski programi počinju u 18 sati svetom misom na hrvatskom jeziku, u katoličkoj crkvi Svetog Roka. U 19 i 30 u spomenutoj gostionici program počinje nastupom kapošvarkoga Pjevačkog društva Duga i nastupom Izvorne skupine sigetskih Hrvata. Slijedi večera i bal uz Orkestar Podravku.

BUDIMPEŠTA – Poklade neće zaobići ni budimpeštansku Hrvatsku školu, gdje se također održavaju pokladne veselice. U četvrtak, 7. veljače, u popodnevnom satima učenici nižih razreda, a sutradan, 8. veljače, prije podne vrtićka će se djeca prurušiti u omiljene likove bajka, crtića ili životinjskoga carstva.

BUDIMPEŠTA – Visoka škola «János Kodolányi», Institute for Cultural Relations Policy (ICRP) i Udruga platforma dijaloga (Dialógus Platform Egyesület) za 8–9. veljače u Budimpešti organiziraju međunarodnu konferenciju pod nazivom Kriza i europske integracijske politike na Balkanu i Turskoj. Teme su: Politička, gospodarska, pravna motrišta u nacionalnim i etničkim sukobima, izazovi sigurnosne politike. Mjesto je održavanja konferencije: KJF Budapesti Campus, 1139 Budapest, Frangepán utca 50–56. Konferenciju otvara zamjenik premijera i ministar Javne uprave i pravosuđa Tibor Navracsecs, a uz brojne predavače, među njima veleposlanike Makedonije, Bosne i Hercegovine, predavanje će imati i Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj. Jezik je konferencije mađarski i engleski.

Nogometna reprezentacija Hrvata u Mađarskoj osvojila prvo mjesto na turniru Mladeži DSHV-a u Subotici

rezultat u poluzavršnim okršajima i borbom u završnici s momčadi Bačke, te pobijedili četiri naspram dva – i osvojili prvo mjesto turnira. Najbolji nogometaš turnira bio je Slaven Juriša iz vinkovačke „Cibalijske“ koji je igrao za srijemsku momčad, a najboljim vratarom turnira proglašen je Blaško Berki, član Nogometne reprezentacije Hrvata iz Mađarske. Nakon nogometa ostalo je druženje i veselje na Prelu, kojemu je sudjelovalo 800-ak mladih Hrvata iz Vojvodine i šire. Veselilo se uz zvuke tamburica te glazbe pomoću DJ-a. Ovogodišnje šesto Prelo nastavak je prvotne zamisli nakon ponovnog osnutka Mladeži 2007. godine, da se što veći broj mladih okupi sa što većeg prostora na kojem žive Hrvati. „Zamisao i cilj bili su da okupimo Hrvate iz cijele Vojvodine, ali i iz Hrvatske, Mađarske, Rumunjske, Beograda, Novoga Sada, iz cijele regije. Zbog međusobne udaljenosti i razvedenosti, pozvali smo ih da se međusobno upoznaju i druže i da im ukažemo na potrebu očuvanja jedinstvene nacionalne identiteta. I to da im bude zanimljivo. Takoreći od prvoga Prela odaziv i posjećenost mladeži svake su godine bili sve veći“ – kaže predsjednik Mladeži DSHV-a Siniša Skenderović, a donosi Radio Subotica.

Nogometna reprezentacija Hrvata u Mađarskoj u sastavu: Nikola Ištoković, Blaško Berki, Milan Tomin, Žolt Kalmar, Marko Jerant, Patrik Jukić, Robert Pincehelji, Mišo Hideg, David Šimara, na čelu s izbornikom Ivanom Guganom, 25. siječnja sudjelovala je malonogometnom turniru Mladeži DSHV-a „Dujorunje“ i šestom Prelu Mladeži DSHV-a održanom u subotičkom restoranu KTC-a.

Na prvome memorijalnom malonogometnom turniru za mlade „Dujorunje“, uz domaće, sudjelovalo je šest momčadi: iz Bačke, Srijema, Subotice, momčad Mladeži DSHV-a, sudjelovale su i nogometne reprezentacije Hrvata iz Rumunjske i Mađarske.

Nogometna reprezentacija Hrvata iz Mađarske svoje gostovanje ostvarila je u bojama Hrvatske državne samouprave, koja je podupirala njihov boravak i sudjelovanje turniru u Subotici. Naši su dečki ostvarili izvrstan

rezultat u poluzavršnim okršajima i borbom u završnici s momčadi Bačke, te pobijedili četiri naspram dva – i osvojili prvo mjesto turnira. Najbolji nogometaš turnira bio je Slaven Juriša iz vinkovačke „Cibalijske“ koji je igrao za srijemsku momčad, a najboljim vratarom turnira proglašen je Blaško Berki, član Nogometne reprezentacije Hrvata iz Mađarske. Nakon nogometa ostalo je druženje i veselje na Prelu, kojemu je sudjelovalo 800-ak mladih Hrvata iz Vojvodine i šire. Veselilo se uz zvuke tamburica te glazbe pomoću DJ-a. Ovogodišnje šesto Prelo nastavak je prvotne zamisli nakon ponovnog osnutka Mladeži 2007. godine, da se što veći broj mladih okupi sa što većeg prostora na kojem žive Hrvati. „Zamisao i cilj bili su da okupimo Hrvate iz cijele Vojvodine, ali i iz Hrvatske, Mađarske, Rumunjske, Beograda, Novoga Sada, iz cijele regije. Zbog međusobne udaljenosti i razvedenosti, pozvali smo ih da se međusobno upoznaju i druže i da im ukažemo na potrebu očuvanja jedinstvene nacionalne identiteta. I to da im bude zanimljivo. Takoreći od prvoga Prela odaziv i posjećenost mladeži svake su godine bili sve veći“ – kaže predsjednik Mladeži DSHV-a Siniša Skenderović, a donosi Radio Subotica.

bpb

POZIVNICA
Igrokazačko društvo Hrvatskoga Židana
Vas srdačno poziva na premijeru ljetosnjeg
šalnog igrokaza

**Joško Weidinger:
NIJ' SVE ČEMERNO
ČA JE HRVATSKO**

OVIM IGROKAZOM SE SPOMENEMO
NA JAKOBA KUMANOVICA

Mjesto:
Kulturni dom
Hrvatski Židan

Vreme:
17. februara 2013.
17:00

Svakoga srdačno čekamo!

HRVATSKI BAL

15. VELJAČE 2013. od 19.00 sati do jutro
u RESTORANU „PEZSÓHAZ“
(Pécs, Szent István tér 12.)

maticahrvatska
Ogranak Pečuh

Udruga baranjskih Hrvata
Generalni konzulat Republike Hrvatske

Glazbeni program:
KLAPA SOL iz PAGA

Uvodnik
Večera - Švedski stol
Ulaznica: 5.000 Ft

Informacije i ulaznice: 30/335-3415
30/316-6026
30/337-1429

Hrvatski klub August Šenoa
srdačno Vas poziva na književnu tribinu koja će se održati
05. veljače (utorak) 2013. s početkom u 18 sati
u Hrvatskom klubu August Šenoa (Pečuh, ul. Esze Tamás br. 3.)
Predstavljamo:
Duro Franković: Blagdanski kalendar 1-2.

S autorom razgovara: **Mirko Čurić** književnik,
Branka Uzelac etnolog
i **mr. Luka Marijanović** umirovljeni profesor.
Gost večeri je **Ivica Mandić** dogradonačelnik Grada Đakovo

**BLAGDANSKI
KALENDAR 1.**

Duro Franković

maticahrvatska